

SUURI METSÄDIALOGIPÄIVÄ

Käsikirjoitusluonnos

Suunnittele tämän pohjalta oma keskustelusi ja tapasi sanoittaa ohjaustekosi

Kesto 120 tai 180 min

Ohjeita käsikirjoituksen muokkaamiseksi

- Suunnittele dialogi ennakkoon käsikirjoituksen pohjalta.
- Voit käyttää käsikirjoituksen ja ohjaamisen tukena myös keskustelun ohjauskortteja: www.eratauko.fi/tyokalu/keskustelun-ohjauskortit/
- Käsikirjoitus on dialogin ohjaamisen tueksi, sitä ei tarvitse jakaa keskustelijoille. Käsikirjoitus kannattaa tulostaa itselle muokkauksen jälkeen.
- Käsikirjoituksen sanoitukset ovat esimerkkisanoituksia. Muokkaa ne keskustelun aiheeseen, kohderyhmään ja suuhusi sopiviksi.
- Kellonajat ovat suuntaa-antavia. Niiden on tarkoitus antaa käsitys siitä, minkä verran aikaa kuhunkin vaiheeseen kannattaa suurin piirtein käyttää. Kellonaikoja ei tarvitse noudattaa täsmällisesti aloitusta ja lopetusta lukuun ottamatta.
- Voit hyödyntää kaikkea jo olemassa olevaa ryhmänohjauksen osaamistasi ja käyttää hyväksi havaitsemiasi keinoja keskustelun ja keskustelijoiden tukemiseksi.
- Sovi ennakkoon, kuka kirjaa keskustelun. On tärkeää kirjata koko keskustelun kulku. Kirjurin ei tule koostaa kirjauksista tiivistelmää vaan kirjata mahdollisimman tarkkaan, mitä keskustelussa sanottiin. Käsikirjoitus voi auttaa myös kirjuria valmistautumisessa.

(Pyydä keskustelijat tulemaan paikalle hyvissä ajoin ennen aloitusta)

<i>Minuutit</i>	<i>Kellonaika</i>	<i>Osio</i>
5	12.00	Aloitus
5	12.05	Pelissäännöt ja luottamus
3	12.10	Esittäytyminen
5	12.13	Alustus
46	12.18	Yhteinen keskustelu
40	13.04	Keskustelun syventäminen
4	13.44	Yhteenvetoa yksin
10	13.48	Lyhyt purku
2	13.58	Kiitos
0	14.00	Lopetus

Yhteensä 120 min (kaikki ajat ovat noin aikoja). Jos keskustelu on 180 min, lisää aikaa keskustelun syventämiseen, yhteenvetoon ja purkuun.

Perusfontti - sano esimerkiksi näin

Kursivoitu fontti - vetäjälle apua keskusteluun

Lihavoituna - Muuta tarpeen mukaan

Aloitus (1/2)

Tervetuloa Suureen Metsädialogipäivään aiheesta **”Metsän merkitys ja tulevaisuus metsänomistajille/ mökkeilijöille/ retkeilijöille/ rovaniemeläisille/ luokallemme/ työyhteisöllemme?”**

Tavoitteena on saada näkyviin metsiin liittyvät merkitykset, arvot ja tulevaisuuden toiveet ja pelot.

Olen **XX** ja toimin **fasilitaattorina/ohjaajana/vetäjänä** tässä dialogissa ja pidän huolen siitä, että saamme aikaiseksi mahdollisimman tasa-arvoisen keskustelun, niin että kaikilla on mahdollisuus päästä keskusteluun mukaan. Käytännössä se tarkoittaa esimerkiksi sitä, että jos puhutte toistenne päälle tai pidätte monologeja niin keskeytän. Sopiihan tämä kaikille?

Dialogi on erityinen keskustelutapa ja siinä keskitytään ymmärryksen syventämiseen asiasta, toisista ja itsestä. Ei siis ole tarkoitus voittaa tai päättää parasta näkökulmaa vaan keskittyä ymmärtämään.

Jatkuu seuraavalla sivulla...

(Pyydä keskustelijat tulemaan paikalle 15 minuuttia ennen aloitusta ja testaamaan tekniikan tai ottamaan kahvia ja asettuman paikoilleen)

<i>Minuutit</i>	<i>Kellonaika</i>	<i>Osio</i>
5	12.00	Aloitus
5	12.05	Pelissäännöt ja luottamus
3	12.10	Esittäytyminen
5	12.13	Alustus
46	12.18	Yhteinen keskustelu
40	13.04	Keskustelun syventäminen
4	13.44	Yhteenvetoa yksin
10	13.48	Lyhyt purku
2	13.58	Kiitos
0	14.00	Lopetus

Yhteensä 120 min (kaikki ajat ovat noin aikoja). Jos keskustelu on 180 min, lisää aikaa keskustelun syventämiseen, yhteenvetoon ja purkuun.

Perusfontti - sano esimerkiksi näin

Kursivoitu fontti - vetäjälle apua keskusteluun

Lihavoituna - Muuta tarpeen mukaan

Aloitus (2/2)

XX toimii kirjurina ja kirjoittaa mahdollisimman yksi yhteen sen mitä puhutte, mutta niin ettei nimiä kirjata. Kirjausta käytetään materiaalina Suuren Metsädialogipäivän yhteenvetoon ja vaihtoehtoihin skenaarioihin metsien tulevaisuudesta Suomessa. Yhteenveto ja skenaariot tehdään niin ettei ketään yksittäistä keskustelijaa voi tunnistaa.

Meillä on **kaksi** tuntia aikaa. Aloitetaan **alustuksella ja** parikeskustelulla. Suurin osa ajasta käytetään yhteiseen keskusteluun ja lopuksi tehdään vähän yhteenvetoa. Lopetetaan klo **xx.xx**.

Rakentavan keskustelun pelisäännöt

1. Kuuntele toisia, älä keskeytä tai käynnistä sivukeskustelua.
2. Liity toisten puheeseen ja käytä arkikieltä.
3. Kerro omasta kokemuksesta.
4. Puhuttele muita suoraan ja kysy heidän näkemyksiään.
5. Ole läsnä ja kunnioita toisia sekä luottamuksen ilmapiiriä.
6. Etsi ja kokoa. Anna tilaa keskeneräisyydelle ja työstä rohkeasti esiin tulevia ristiriitoja ja etsi piiloon jääneitä asioita..

Perusfontti - sano esimerkiksi näin

Kursivoitu fontti - vetäjälle apua keskusteluun

Lihavoituna - Muuta tarpeen mukaan

Pelisäännöt ja luottamus (1/2)

Keskustelussa käytetään Rakentavan keskustelun pelisääntöjä, käydään ne nyt läpi.

Voit tulostaa muutaman kappaleen ringin keskelle.

1. **Pyritään kuuntelemaan niin että yrittää ymmärtää mitä toinen yrittää sanoa, ei niin, että yrittää löytää välin johon oman kommentin voi tökätä.**
2. **Pyritään liittymään toisten puheeseen ja ajatuksiin.**
3. **Kun kuuntelette toisianne niin teille herää siinä hetkessä erilaisia kokemuksia (ajatuksia, tunteita, havaintoja, muistoja, tulevaisuuden kuvittelua), kertokaa näitä ääneen niin pääsemme todennäköisesti syvemmälle ja sellaiseen keskusteluun, jota ei ole jo käyty.**
4. **Voit pyytää puheenvuoroa tai puhutella muita suoraan ja kysyä kysymyksiä. Jaan teille aluksi puheenvuoroja.**
5. **Keskitytään tähän hetkeen. Ei katsota keskustelun aikana puhelinta tai läppäriä. Puhutaan kunnioittavasti toisista ihmisistä, vaikka olisimmekin eri mieltä heidän kanssaan.**
6. **Dialogin on tarkoitus olla tilanne, jossa voidaan myös tutkia esiin nousevia ristiriitoja. Asioista ei tarvitse olla samaa mieltä. Eri näkökulmat rikastuttavat keskustelua ja auttavat meitä ymmärtämään paremmin dialogin aihetta.**

Jatkuu seuraavalla sivulla...

<i>Minuutit</i>	<i>Kellonaika</i>	<i>Osio</i>
5	12.00	Aloitus
5	12.05	Pelisäännöt ja luottamus
3	12.10	Esittäytyminen
5	12.13	Alustus
46	12.18	Yhteinen keskustelu
40	13.04	Keskustelun syventäminen
4	13.44	Yhteenvedoa yksin
10	13.48	Lyhyt purku
2	13.58	Kiitos
0	14.00	Lopetus

Perusfontti - sano esimerkiksi näin

Kursivoitu fontti - vetäjälle apua keskusteluun

Lihavoituna - Muuta tarpeen mukaan

Pelisäännöt ja luottamus (2/2)

Sovitaan nyt keskustelun luottamuksellisuudesta. Toiveena on, että jatkatte nyt käynnistyvää keskustelua tämän tilaisuuden jälkeenkin ja toivon, että jatkatte sitä niin ettei kommentaiteista tai sitaateista voi tunnistaa ketään yksittäistä keskustelijaa. Sopiiko tämä kaikille?

Kuittaus tähän kaikilta.

<i>Minuutit</i>	<i>Kellonaika</i>	<i>Osio</i>
5	12.00	Aloitus
5	12.05	Pelisäännöt ja luottamus
3	12.10	Esittäytyminen
5	12.13	Alustus
46	12.18	Yhteinen keskustelu
40	13.04	Keskustelun syventäminen
4	13.44	Yhteenvedoa yksin
10	13.48	Lyhyt purku
2	13.58	Kiitos
0	14.00	Lopetus

Perusfontti - sano esimerkiksi näin

Kursivoitu fontti - vetäjälle apua keskusteluun

Lihavoituna - Muuta tarpeen mukaan

Esittäytyminen

Tehdään nyt tiivis esittäytymiskierros. Nimi ja mistä olet riittää.
(*Voit sanoa: Ei käytetä tähän kuin hetki niin ehdimme kunnolla keskustella varsinaisesta aiheesta.*)

Aloitetaan tästä, ole hyvä.

<i>Minuutit</i>	<i>Kellonaika</i>	<i>Osio</i>
5	12.00	Aloitus
5	12.05	Pelisäännöt ja luottamus
3	12.10	Esittäytyminen
5	12.13	Alustus
46	12.18	Yhteinen keskustelu
40	13.04	Keskustelun syventäminen
4	13.44	Yhteenvetoa yksin
10	13.48	Lyhyt purku
2	13.58	Kiitos
0	14.00	Lopetus

Perusfontti - sano esimerkiksi näin

Kursivoitu fontti - vetäjälle apua keskusteluun

Lihavoituna - Muuta tarpeen mukaan

Alustus

Hyödynnä alustukseen joko valmiita alustusmateriaaleja tai alustusvideota.

Lähdetään liikkeelle virittäytymällä aiheeseen seuraavan videon/musiikin/tekstin avulla.

Voit alustaa aihetta myös itse. Voit hyödyntää alustuksessa ajankohtaista uutista, artikkelia, tilannekuvaa, kokemusta tai tutkimusta tai muuta aiheeseen liittyvää materiaalia, joka sopii osallistujaryhmällesi ja virittää keskustelun sen avulla.

Luottamuksellisten metsädialogien yhteenveto tarjoaa myös mielenkiintoista taustamateriaalia.

<i>Minuutit</i>	<i>Kellonaika</i>	<i>Osio</i>
5	12.00	Aloitus
5	12.05	Pelissäännöt ja luottamus
3	12.10	Esittäytyminen
5	12.13	Alustus
46	12.18	Yhteinen keskustelu
40	13.04	Keskustelun syventäminen
4	13.44	Yhteenvetoa yksin
10	13.48	Lyhyt purku
2	13.58	Kiitos
0	14.00	Lopetus

Perusfontti - sano esimerkiksi näin

Kursivoitu fontti - vetäjälle apua keskusteluun

Lihavoituna - Muuta tarpeen mukaan

Käynnistys pariporinana (1/2)

Jaa ryhmä pareihin/kolmikkoihin. Kerro selkeästi, kuka on pari kenenkin kanssa. Jos ryhmässä on vain kolme henkilöä, voitte käsitellä ensimmäiset ajatukset koko ryhmän kesken. Voit aloittaa virittäytymisen ilman materiaalia suoraan pariporinalla.

Aloitetaan keskustelu pari/kolmikkokeskusteluilla.

Aloituskysymys: **Kertokaa toisillenne mitä omakohtaisia kokemuksia alustus herättää, kun mietit mitä metsä sinulle merkitsee?**

Vaihtoehtoinen aloituskysymys: **Kertokaa toisillenne mitä asioita metsä sinulle merkitsee? Se voi olla mitä vain: metsässä vaeltamista, kuvia, luontodokumentti, koti, kaupunkimetsää, eläimiä, kasveja, hyvinvointia, taloutta, työtä, arvoja tai jotain ihan muuta. Pyritään saamaan mahdollisimman monipuolisesti esiin mitä metsä kullekin meistä merkitsee.**

Pitäkää huoli, että molemmat pääsevät ääneen. Aikaa on kolme minuuttia. Voitte aloittaa ... Nyt on aika lopettaa.

<i>Minuutit</i>	<i>Kellonaika</i>	<i>Osio</i>
5	12.00	Aloitus
5	12.05	Pelissäännöt ja luottamus
3	12.10	Esittäytyminen
5	12.13	Alustus
46	12.18	Yhteinen keskustelu
40	13.04	Keskustelun syventäminen
4	13.44	Yhteenvetoa yksin
10	13.48	Lyhyt purku
2	13.58	Kiitos
0	14.00	Lopetus

Perusfontti - sano esimerkiksi näin

Kursivoitu fontti - vetäjälle apua keskusteluun

Lihavoituna - Muuta tarpeen mukaan

Yhteinen keskustelu

Nyt haluan kuulla mistä juttelitte parin kanssa ja mitä ajatuksia heräsi. Se pari joka on valmis voi aloittaa.

Kertokaa mistä juttelitte ja mitä ajatuksia heräsi. **Mitä muita kokemuksia nousi esiin?**

Tässä vaiheessa kannattaa kysyä jokaiselta osallistujalta jotakin ja siten viestiä, että jokaisen osallistuminen dialogiin on tärkeää.

Parien jälkeen jatkakaa keskustelua yhdessä: Nyt kun olette kuunnelleet toisianne, millaisia ajatuksia/tunteuksia, mahdollisia kysymyksiä on herännyt?

Pyri tarttumaan niihin aiheisiin mitä keskustelussa nousee esiin ja muotoilemaan mahdollisia lisäkysymyksiä keskustelussa esiin nousevien asioiden kautta.

*Voit koota joitakin esiin nousseita teemoja: **Nostitte esiin ainakin seuraavia asioita xx, xx ja xx***

Voitte myös katsoa metsiin liittyvät infokalvot tai osan niistä jossain vaiheessa keskustelua, jos keskustelu meinaa karata aiheesta tai ei meinaa käynnistyä.

<i>Minuutit</i>	<i>Kellonaika</i>	<i>Osio</i>
5	12.00	Aloitus
5	12.05	Pelisäännöt ja luottamus
3	12.10	Esittäytyminen
5	12.13	Alustus
46	12.18	Yhteinen keskustelu
40	13.04	Keskustelun syventäminen
4	13.44	Yhteenvetoa yksin
10	13.48	Lyhyt purku
2	13.58	Kiitos
0	14.00	Lopetus

Perusfontti - sano esimerkiksi näin

Kursivoitu fontti - vetäjälle apua keskusteluun

Lihavoituna - Muuta tarpeen mukaan

Keskustelun syventäminen tulevaisuuteen

Mietti etukäteen, kuinka pitkälle tulevaisuuteen pyydät osallistujia kuvittelemaan. Olisi hyvä jos tulevaisuuden aikahaarukka olisi jossain 5-20 vuoden tienoilla.

Keskeiset lisäkysymykset (muokkaa näistä sopivat!)

- **Millaista tulevaisuutta toivot metsille? Millaista tulevaisuutta pelkää? (Yrittäkää kuvitella konkreettisesti, millainen tulevaisuuden metsä on. Miltä siellä näyttää ja tuntuu? Keitä siellä on? Millaista elämää metsässä on tulevaisuudessa? Miten tulevaisuuden metsä vaikuttaa ihmisiin? Entä koko yhteiskuntaan?)**
- **Miten tähän tilanteeseen on päädytty?**

Keskustelun on hyvä antaa virrata omalla painollaan ja välttää sen muuttumista haastatteluksi.

Pidä huoli, että hiljaisemmatkin pääsevät ääneen ja aktiivisimmat eivät ole koko ajan äänessä.

<i>Minuutit</i>	<i>Kellonaika</i>	<i>Osio</i>
5	12.00	Aloitus
5	12.05	Pelisäännöt ja luottamus
3	12.10	Esittäytyminen
5	12.13	Alustus
46	12.18	Yhteinen keskustelu
40	13.04	Keskustelun syventäminen
4	13.44	Yhteenvettoa yksin
10	13.48	Lyhyt purku
2	13.58	Kiitos
0	14.00	Lopetus

Perusfontti - sano esimerkiksi näin

Kursivoitu fontti - vetäjälle apua keskusteluun

Lihavoituna - Muuta tarpeen mukaan

Yhteenvettoa yksin

Pyydä jokaista kirjoittamaan paperille, jonka olet laittanut ennen keskustelua tuolin alle kynän kanssa.

Kirjoita yksilötyönä 1-3 itsellesi jotenkin merkittävää tai keskeistä ajatusta tai asiaa juuri käydystä keskustelusta kokonaisina lauseina. Keräämme nämä dialogin kirjauksen tueksi niin, ettei niistä voi tunnistaa yksittäisiä henkilöitä. Aikaa on kolme minuuttia ja se alkaa nyt.

Nyt kolme minuuttia on mennyt.

<i>Minuutit</i>	<i>Kellonaika</i>	<i>Osio</i>
5	12.00	Aloitus
5	12.05	Pelisäännöt ja luottamus
3	12.10	Esittäytyminen
5	12.13	Alustus
46	12.18	Yhteinen keskustelu
40	13.04	Keskustelun syventäminen
4	13.44	Yhteenvedoa yksin
10	13.48	Lyhyt purku
2	13.58	Kiitos
0	14.00	Lopetus

Perusfontti - sano esimerkiksi näin

Kursivoitu fontti - vetäjälle apua keskusteluun

Lihavoituna - Muuta tarpeen mukaan

Lyhyt purku

Pyydä kutakin vuoron perään lukemaan joku kirjoittamansa lause.

Aloitetaan sinusta. Mikä on ollut jotenkin merkittävää tässä keskustelussa?

Jos jää aikaa, ota muutama nosto siitä millainen keskustelu on ollut osallistujille heidän omin sanoin.

Käydään vielä lopuksi vähän läpi, millainen tämä keskustelu on teille ollut. Kokemuksenne saattavat olla hyvinkin erilaisia. Se joka on valmis voi aloittaa.

<i>Minuutit</i>	<i>Kellonaika</i>	<i>Osio</i>
5	12.00	Aloitus
5	12.05	Pelisäännöt ja luottamus
3	12.10	Esittäytyminen
5	12.13	Alustus
46	12.18	Yhteinen keskustelu
40	13.04	Keskustelun syventäminen
4	13.44	Yhteenvetoa yksin
10	13.48	Lyhyt purku
2	13.58	Kiitos
0	14.00	Lopetus

Perusfontti - sano esimerkiksi näin

Kursivoitu fontti - vetäjälle apua keskusteluun

Lihavoituna - Muuta tarpeen mukaan

Kiitos ja lopetus

Nyt on aika lopettaa keskustelumme.

Kaikkien Suuren Metsädialogipäivän keskustelujen yhteenveto ja vaihtoehtoiset skenaariot metsien tulevaisuudesta julkaistaan syksyn aikana Koneen Säätiön sivuilla.

Kiitos antoisasta keskustelusta! Toivottavasti jatkatte nyt käynnistynyttä keskustelua.

Kiitos järjestäjälle ja kirjausten lähettäminen

Kiitos että järjestit Suuren Metsädialogipäivän keskustelun! Toivottavasti kokemus oli antoisa!

Toimittakaa kirjaukset mahdollisimman pian tapahtumasivun raportointilomakkeella. Löydät lomakkeen [täältä](#).

Luemme ja analysoimme kaikki kirjaukset yhtenä suurena dialogina ja teemme niiden pohjalta yhteenvedon sekä vaihtoehtoiset tulevaisuusskenaariot.

KONEEN SÄÄTIÖ
Metsän puolella

**DIALOGI
AKATEMIA**